

Kompetenta institūcija
darbā aizsardzības jautājumos

Veidosim vidi sev apkārt!

www.aina.lv

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

DARBS AUGSTUMĀ UN BŪVBEDRĒS

**Darba aizsardzības
vecākais speciālists
Ziedonis Liepiņš**

RĪGA, 2018

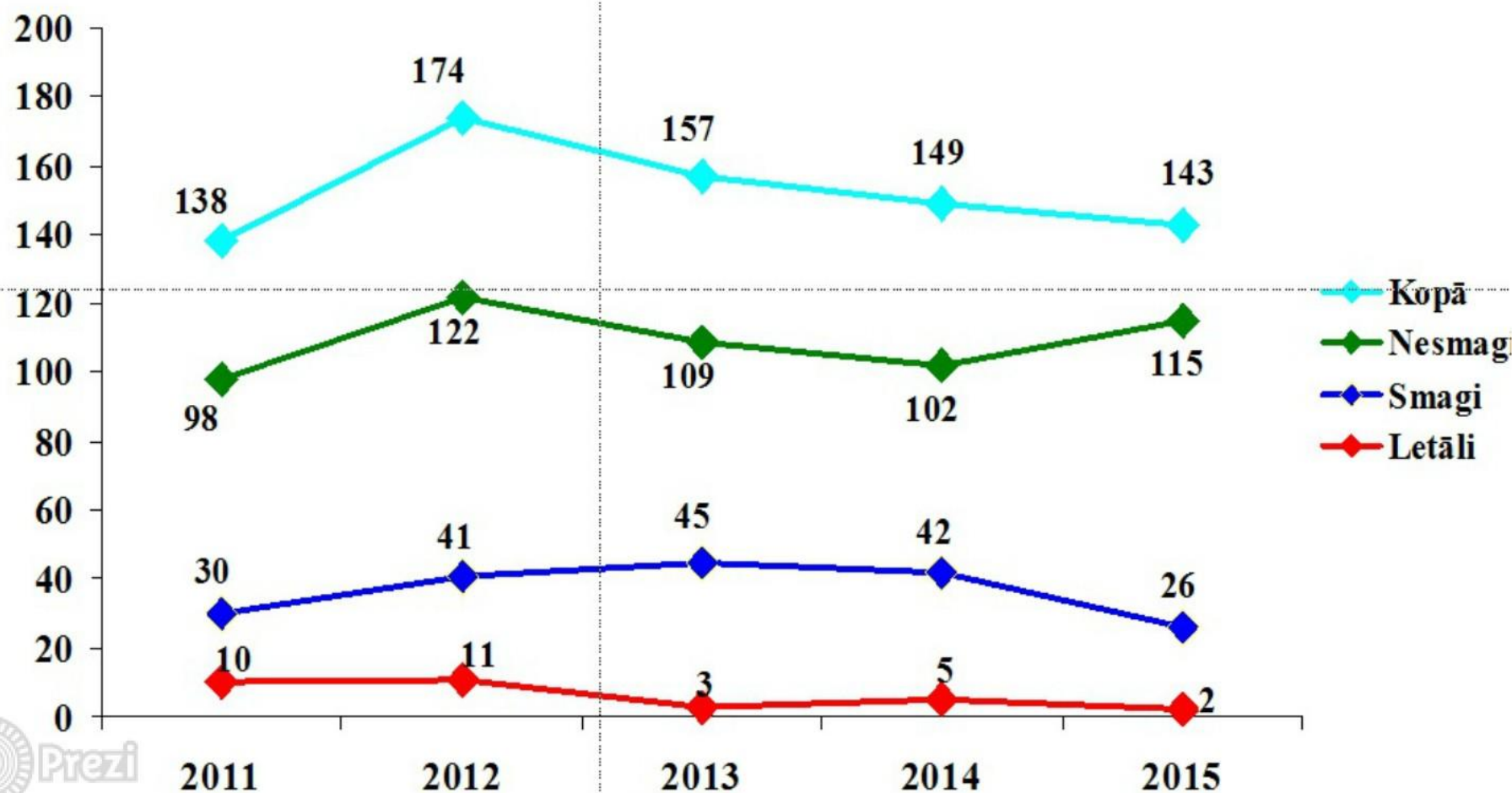
**Kad tu sev uzcel jaunu
namu, tad darini arī
apmali savam
juntam, ka tu
neuzkrauj kādu
asinsvainu pār savu
namu, ja kāds no tā
nokristu...**

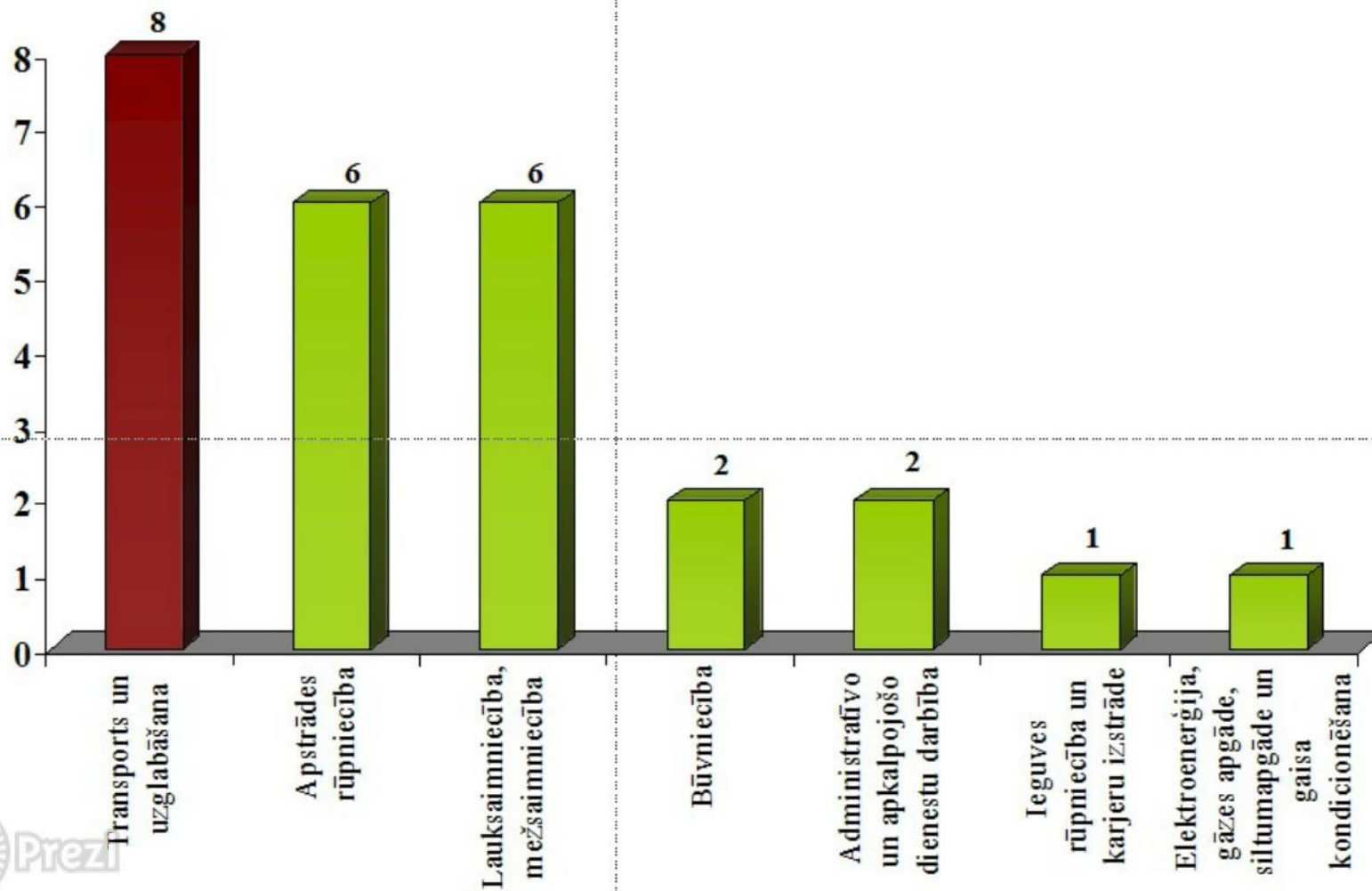
Deuteronomium 22:8

Statistikas dati par NG būvniecībā

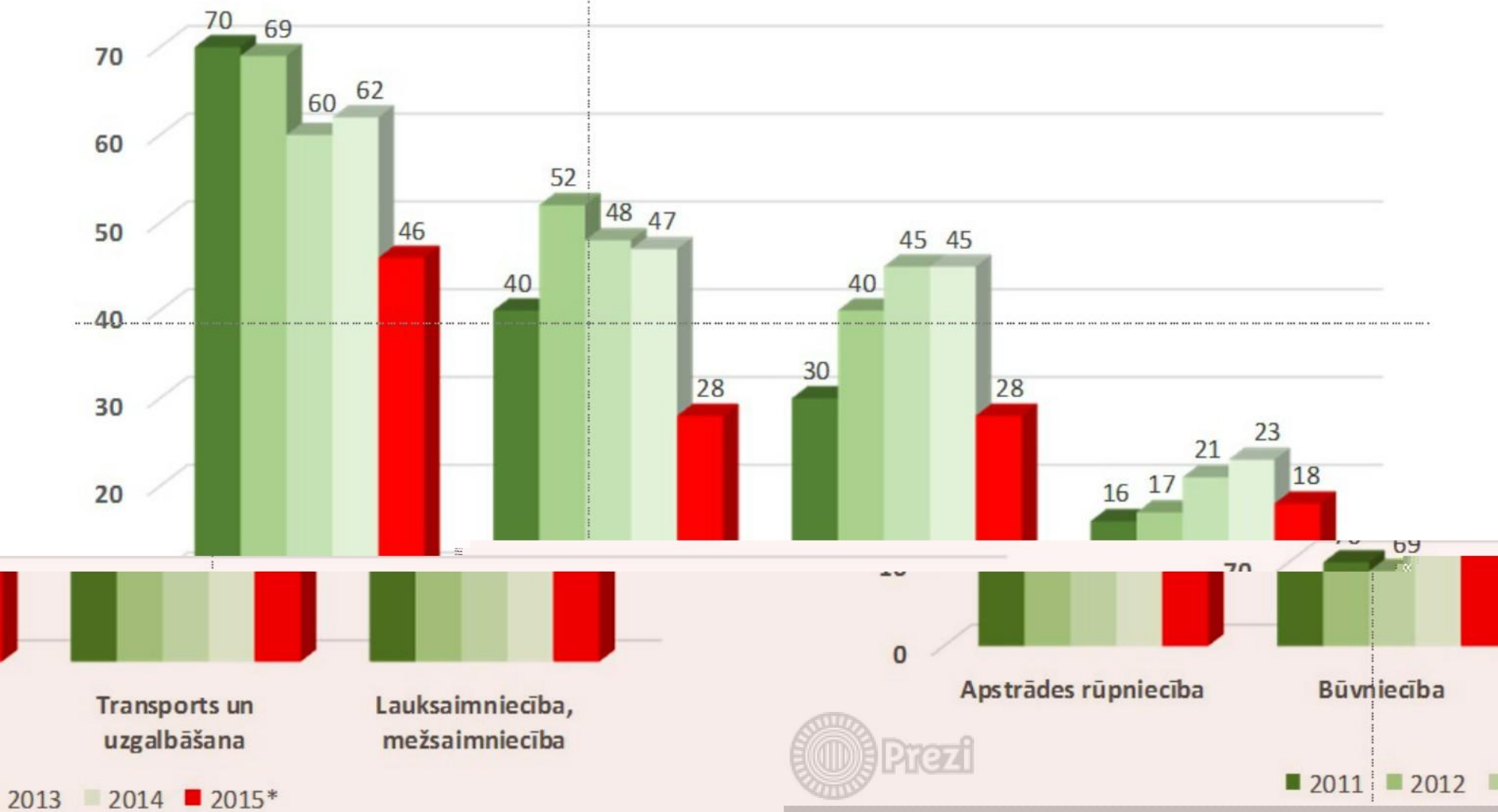
Darbā notikušo nelaimes gadījumu dinamika būvniecības nozarē (2011. gads – 2015. gads)

Nozares, kurās 2015. gadā visvairāk notikuši letālie nelaimes gadījumi darbā

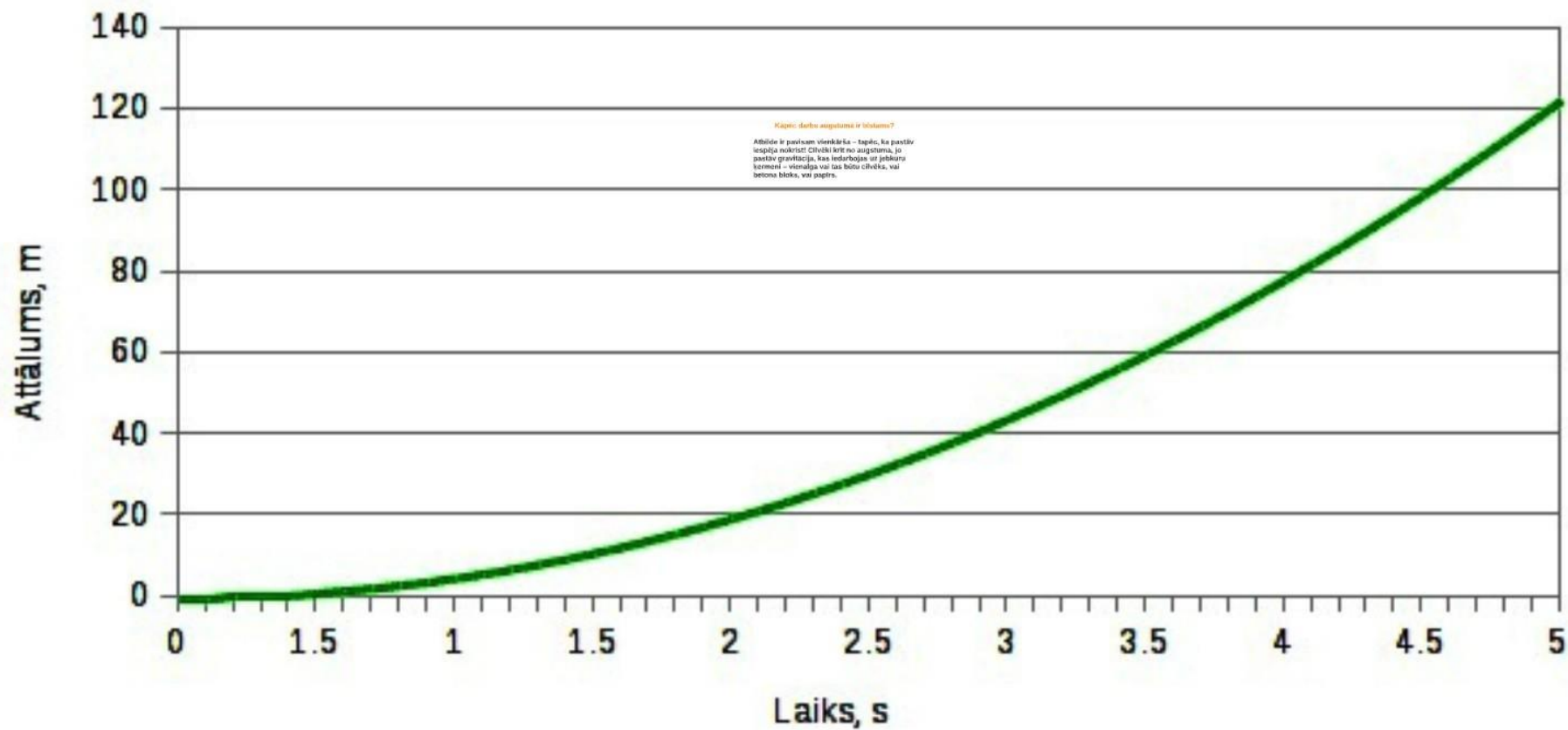
Nozāres, kurās noticis visvairāk smago un letālo nelaimes gadījumu darbā (2011.-2015.)

Kāpēc darbs augstumā ir bīstams?

Atbilde ir pavisam vienkārša – tapēc, ka pastāv iespēja nokrist! Cilvēki krīt no augstuma, jo pastāv gravitācija, kas iedarbojas uz jebkuru ķermeni – vienalga vai tas būtu cilvēks, vai betona bloks, vai papīrs.

Kritiena attāluma atkarība no laika

Cilvēks reaģē un sāk rīcību aptuveni 0,7 sekunžu laikā, bet pa šo laiku, krīto cilvēks sasniedz ātrumu 7/ms un jau ir kritis 2,4 metri. Tātad cilvēks iespējams nemaz nepaspēj reaģēt un kritiens ir jau noticis.

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

Organizējot darbu augstumā jāievēro

- Darba devējs (DD) izvērtē darba vides riskus (DVR).
- DD **nodrošina darba aprīkojumu**:
 - kas ir vispiemērotākais drošas darba vides radīšanai un uzturēšanai;
 - kura izmēri un konstrukcija ir piemērota darba veidam un paredzamajai slodzei un ļauj droši pārvietoties.
- DD nodarbinātajiem nodrošina **drošu piekļūšanu darba vietai** un apgādā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (IAL).

- paaugstinātas bīstamības apstākļos), darbu veikšanai darba devējs **norīko vismaz divus nodarbinātos,**
- darbu augstumā **aizliegts** veikt nelabvēlīgos laikapstākļos (stipras lietusegāzes, negaiss, intensīva snigšana), tai skaitā nepietiekamas redzamības apstākļos,
- darba zonu zem darba vietas augstumā norobežo.

Kolektīvie darba aizsardzības līdzekļi

- Priekšroku dod kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem salīdzinājumā ar IAL, bet, ja nepieciešams, abus var kombinēt,
- tiem jābūt savstarpēji savietojamiem,
- ja konkrēta darba veikšanai nepieciešams uz laiku

izmantot kolektīvos aizsardzības līdzekļus, kā arī

novērst vai veikt līdzvērtīgus DA pasākumus,

- darba vietu, kuras parasta veids ir atvērta (pilna šārtas, izņemot izņemamās šārtas) un pastāv kaitīga vai saindējoša risks, ap to ir aizsargojama vai aizsargājamā (saskaņā ar 19. pantu).

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi ir:

- stacionārie aizsardzības līdzekļus, tai skaitā aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizslietņi,
- pagaidu aizsardzības līdzekļi, tai skaitā sastatnes, aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizslietņi,
- pret caurkrišanu lūkas, šahtas aprīko ar aizsargnožogojumu vai izturīgiem pārsegiem.

<http://www.ask-ehs.com>

Augšējā marga = 1 metrs
Starpmarga = 0,5 metri
Kājlīste = 15 cm

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi ir:

- stacionārie aizsardzības līdzekļus, tai skaitā aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizsietoli,
- pagaidu aizsardzības līdzekļi, tai skaitā kasētnes, aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizsietoli,
- pret caurkrišanu lūkas, tālruna aprīko ar aizsargnožogojumu vai izturīgiem pārsegumiem.

<http://www.ask-ehs.com>

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

Pretkritiena sistēma

Veicot darbu augstumā, par IAL aizsardzībai pret kritieniem izmanto **drošības sistēmu, kura sastāv no iekares, kas aptver kājas, vidukli, krūšu kurvi un plecus, un ierīces ķermeņa noturēšanai un kritiena apturēšanai kopā ar vienu vai vairākiem specifiskā aprīkojuma elementiem (skat. mācību filmu).**

MILLER DURAFLEX® HARNESS 2 POINTS

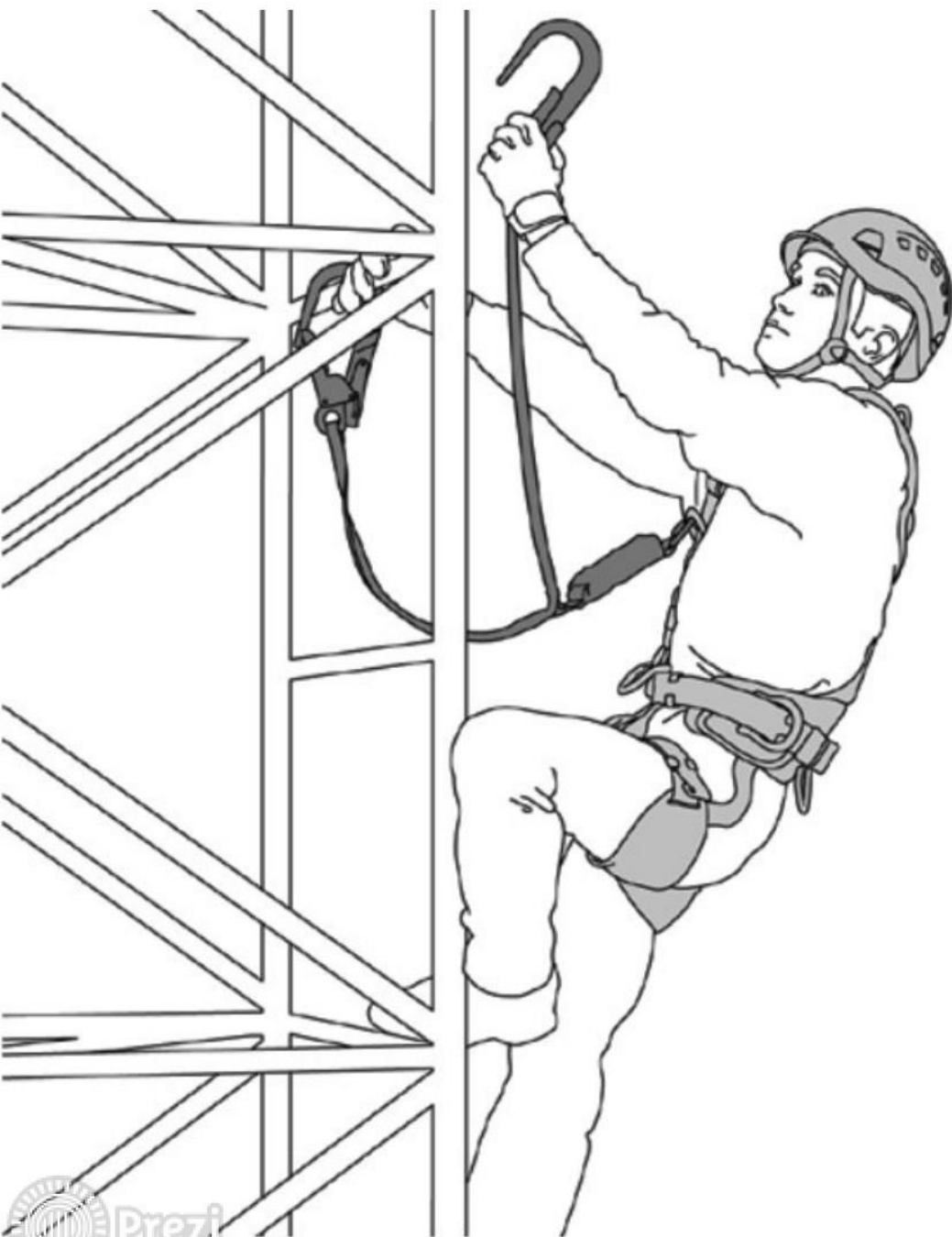
MK143-14

Veicot darbu augstumā, par individuālo aizsardzības līdzekli aizsardzībai pret kritieniem izmanto **drošības sistēmu**, kura sastāv no **iekāres**, kas aptver kājas, vidukli, krūšu kurvi un plecus, un **ierīces ķermeņa noturēšanai un kritiena apturēšanai** kopā ar vienu vai vairākiem šādiem specifiskā aprīkojuma elementiem

karabīne – ierīce, kas paredzēta divu cilpu, inventāra, enkurpunktu vai citu elementu savstarpējai sastiprināšanai un aprīkota ar automātisku aizverošu slēgu, kurš papildus fiksējas manuāli, pusautomātiski vai automātiski

EN 397 Aizsargķivere

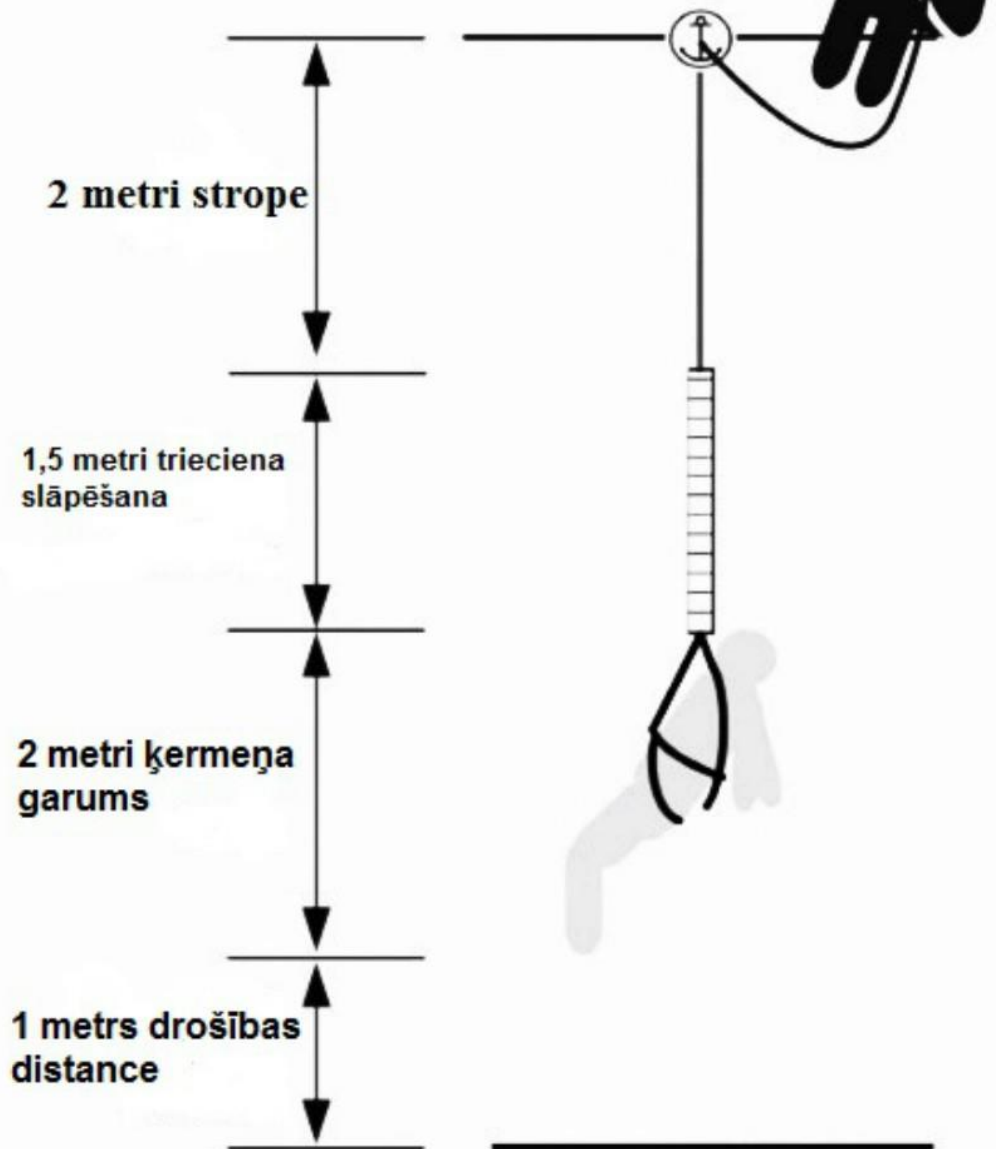
EN 362 Savienotāji

EN 354 Atsaites

EN 355 Triecienslāpētājs

EN 361 Iekare

**«enkurvieta» ir
kolektīvais aizsardzības līdzeklis**

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

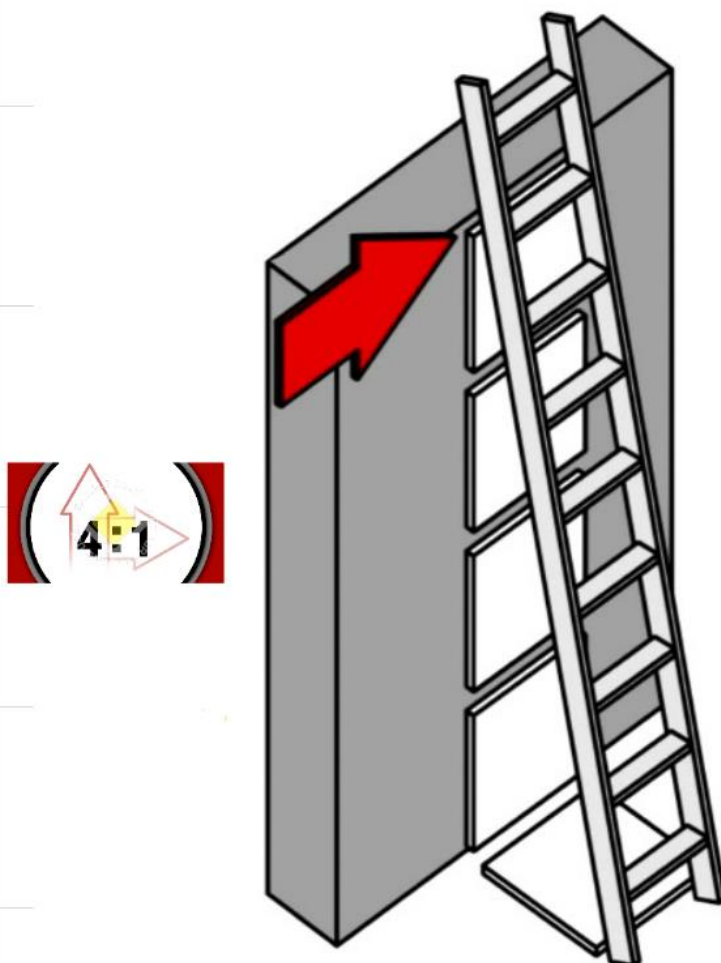
Darbs uz kāpnēm

Strādājot augstumā, kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt vai pārveidot.

Darbs uz kāpnēm

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

Augšējā daļa sniedzas pāri darba platformas malai vismaz 1 metra augstumā

Aizliegts strādāt, izmantojot pārvietojamo kāpņu augšējos pēdējos pakāpienus

Pirms uzkāpšanas pārvietojamās kāpnes nostiprina tā, lai tās neizkustētos, un pārliecinās par to drošību un stabilitāti.

Aizliegts pārvietot kāpnes, ja uz tām atrodas nodarbinātais.

• Apakša un augša kāpnes jānostiprina

Izvēloties darbam nepieciešamo kāpņu veidu jāņem vērā:

- pārvaramā augstuma starpību starp pamatni un darba zonu un pārvietošanās biežumu pa kāpnēm;
- darba veikšanas ilgumu uz kāpnēm un darba apstākļus;
- kāpņu nestspēju un paredzamo darba slodzi kāpņu izmantošanas laikā, tai skaitā pārvietojamo materiālu un instrumentu svaru un parametrus;
- elektropārvades līniju vai citu elektroietaišu esību, kas var izraisīt elektrības trieciena risku.

- Kāpnes novieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti visā lietošanas laikā.
- Pārvietojamās kāpnes novieto uz stabila, izturīga, piemērota izmēra nekustīga atbalsta tā, lai pakāpieni būtu horizontāli.
- Pārvietojamo kāpņu pamatu nodrošina pret slīdēšanu lietošanas laikā, to augšgalā vai apakšgalā pakāpienus nostiprinot ar pretslīdes ierīci vai izmantojot citus līdzekļus, kas nodrošina līdzvērtīgu rezultātu un efektivitāti.

Sastatņu lietošana

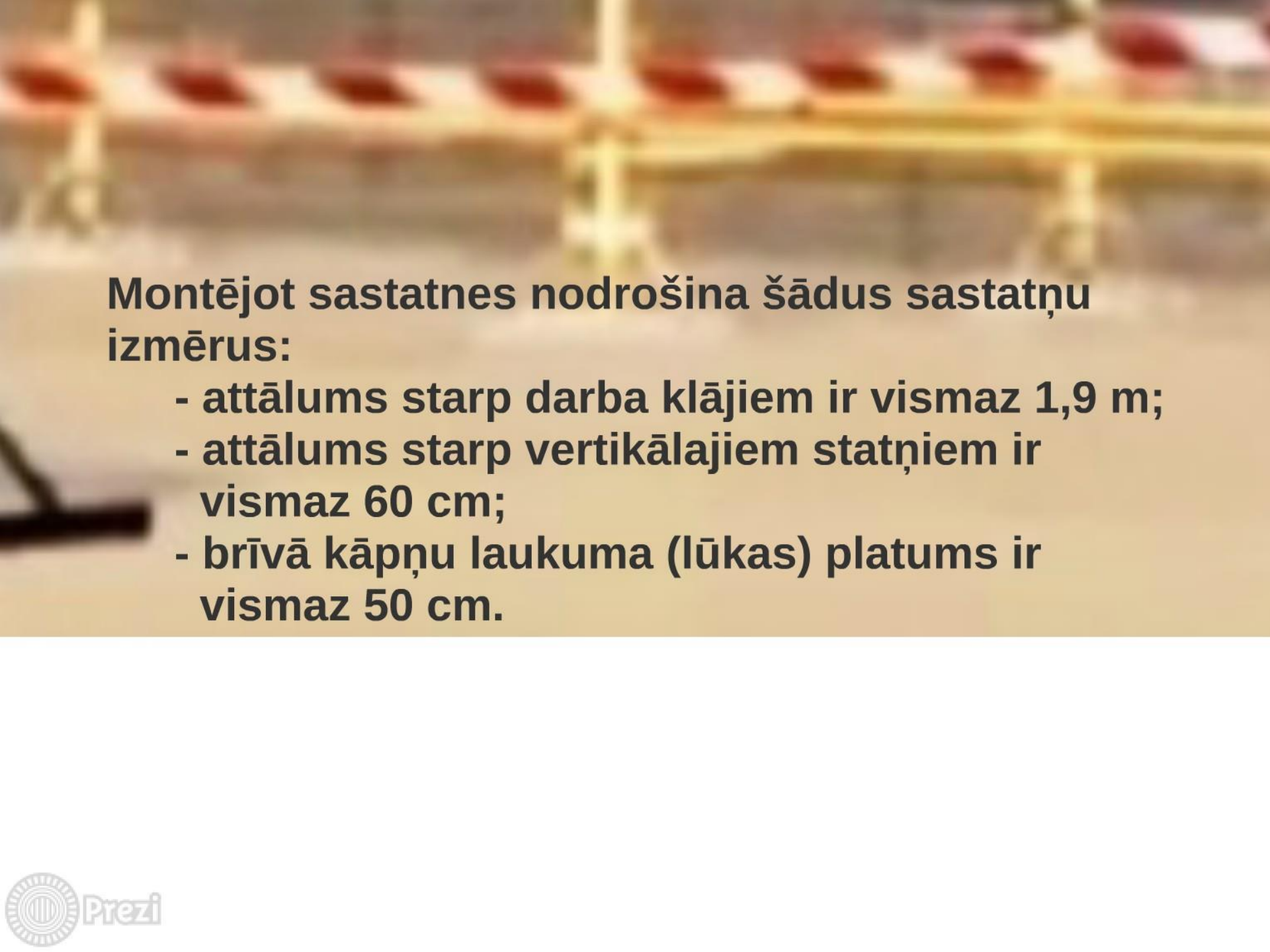
Sastatnu lietošana

Montējot sastatnes nodrošina šādas sastatņu izmērus:

- attālums starp darba kājām ir vismaz 1,9 m;
- attālums starp vertikālajiem statņiem ir vismaz 60 cm;
- brīvā kāpņu laukuma (tikas) platums ir vismaz 80 cm.

<http://www.ask-ehs.com>

Ja darbu augstumā paredzēts veikt, izmantojot sastatnes, **darba devējs norīko darba aizsardzības speciālistu vai citu kompetentu un atbilstoši apmācītu nodarbināto**, kas ir atbildīgs par sastatnēm (par sastatnēm atbildīgais speciālists). Sastatnes montē, demontē vai būtiski pārveido tikai par sastatnēm atbildīgā speciālista uzraudzībā.

Montējot sastatnes nodrošina šādus sastatņu izmērus:

- attālums starp darba klājiem ir vismaz 1,9 m;**
- attālums starp vertikālajiem statņiem ir vismaz 60 cm;**
- brīvā kāpņu laukuma (lūkas) platums ir vismaz 50 cm.**

<http://www.ask-ehs.com>

Augšējā marga = 1 metrs
Starpmarga = 0,5 metri
Kājlīste = 15 cm

Kolektīvie aizsardzības līdzekļi ir:

- stacionārie aizsardzības līdzekļus, tai skaitā aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizslietņi,
- pagaidu aizsardzības līdzekļi, tai skaitā kasētnes, aizsargnožogojumi, drošības platformas un aizslietņi,
- pret caurkrišanu lūkas, tālruna aprīko ar aizsargnožogojumu vai izturīgiem pārsegumiem.

<http://www.ask-ehs.com>

Ja pastāv risks nokrist starp sastatnēm un ēkas konstrukciju vai attālums no ēkas konstrukcijas ir **lielāks par 30 cm**, uzstāda iekšējo sānu aizsargnožogojumu.

<http://www.ask-ehs.com>

Samontētās sastatnes, kas ir augstākas par 1,5 m, pirms izmantošanas **aprīko ar norādēm un brīdinošiem uzrakstiem**, ko novieto redzamā vietā.

Norāde satur vismaz šādu informāciju:

- objekta nosaukums, adrese;
- par sastatnēm atbildīgā speciālista vārds, uzvārds, kontaktinformācija;
- drošības zīmes.

Pirms darbu uzsākšanas vai atsākšanas pēc nelabvēlīgu laikapstākļu (piemēram, lietusgāze, negaiss, vētra, intensīva snigšana) ietekmes par sastatnēm atbildīgais speciālists pārbauda sastatņu detaļas, lai pārliecinātos, ka tās nav bojātas un, ja nepieciešams, veic bojāto detaļu nomaiņu, ievērojot ražotāja instrukcijā noteikto.
Aizliegts lietot bojātas sastatnes, kas var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai.

Veicot darbu uz **pārvietojamiem torņiem**, ievēro šādas prasības:

- uzstādot pārvietojamos torņus, nostiprina to sānu balstus, lai **novērstu torņu izkustēšanos**,
- darba devējs nodrošina regulāras pārvietojamo torņu pārbaudes,
- pārvietojamo torņu klāja augstums pirms pārvietošanas nedrīkst būt augstāks par 3 metriem, lai novērstu apgāšanās risku pārvietošanas laikā,
- uz pārvietojamās konstrukcijas tās **pārvietošanas brīdī nedrīkst atrasties cilvēki un priekšmeti**, izņemot pamatelementus, kas iekļauti konstrukcijā,
- pārvietojot torņus, nodrošina ritošo daļu brīvu kustību, kā arī ievēro ražotāja instrukcijas.

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

Darbs uz jumta

Pirms uzsākt darbu uz jumta, veic risku novērtējumu, ņemot vērā:

- jumta slīpumu,
- jumta plakni vai klājumu, tā izturību un slīdamību,
- paredzamo darbu specifiku un apstākļus,
- kolektīvo aizsardzības līdzekļu esību un izturību,
- IAL drošināšanas vietu esību un tehnisko stāvokli,
- aizsardzības līdzekļu uzstādīšanas vai piestiprināšanas iespējas.

Ja nodarbinātie strādā uz jumta vai citas virsmas, kas gatavota no trausliem un neizturīgiem materiāliem, kuriem var izkrist cauri, lai izvairītos no kritiena vai netīšas uzkāpšanas uz neizturīgajām virsmām, veic atbilstošus drošības pasākumus, tai skaitā aprīko darba virsmas ar **pārvietošanās tiltiņiem** vai apgādā ar darba vietai atbilstošiem **kolektīvajiem vai IAL kritiena apturēšanai** vai darba vietas ierobežošanai.

Ja darbam uz jumta paredzēts izmantot kāpnes, nodrošina to drošu stiprinājumu pie jumta kores vai nesošiem stiprinājumiem.

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos

Darbs būvbedrēs

Strādājot zemes būvēs (piemēram, būvbedrēs, tranšejās, akās, tuneļos, pazemē), veic atbilstošus aizsardzības pasākumus:

- izmanto piemērotus balstus vai nostiprina malas, sienas vai nogāzes;
- novērš risku, kas saistīts ar nodarbināto, materiālu vai objektu krišanu, kā arī ar applūšanu;
- nodrošina nodarbināto aizsardzību pret ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi, ja nepieciešams, ierīkojot ventilāciju vai nodrošinot nodarbinātos ar atbilstoši IAL;
- nodrošina iespēju nodarbinātajiem nokļūt drošiā ugunsgrēka vai ūdens noplūdes gadījumā, kā arī citās bīstamās situācijās (skat. mācību filmu).

://www.ask-ehs.com

Strādājot zemes būvēs (piemēram, būvbedrēs, tranšejās, akās, tuneļos, pazemē), veic atbilstošus aizsardzības pasākumus:

- izmanto piemērotus balstus vai nostiprina malas, sienas vai nogāzes;**
- novērš risku, kas saistīts ar nodarbināto, materiālu vai objektu krišanu, kā arī ar applūšanu;**
- nodrošina nodarbināto aizsardzību pret ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi, ja nepieciešams, ierīkojot ventilāciju vai nodrošinot nodarbinātos ar atbilstošiem IAL;**
- nodrošina iespēju nodarbinātajiem nokļūt drošībā ugunsgrēka vai ūdens noplūdes gadījumā, kā arī citās bīstamās situācijās (skat. mācību filmu).**

Veidosim vidi sev apkārt!

www.aina.lv

Paldies!

Kompetenta institūcija
darba aizsardzības jautājumos